

‘Actualisatie quickscan natuurtoets

De Klashorst, Diffelen’

*Inventarisatie en beoordeling in het kader van
natuurwetgeving en -beleid*

Colofon

Titel: **'Actualisatie quickscan natuurtoets De Klashorst, Diffelen'**

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Projectcode: 13-373

Status: Conceptrapport

Datum: 26 september 2013

Auteur: M.A. (Martin) Heinen

Veldonderzoek: Ing. M. (Marco) van der Sluis & ing. A. (Anton) Alberts

Eindredactie: Drs. I. (Iwan) Veeman, ir. D. (David) Sietses & ing. A. (Anton) Alberts

Opdrachtgever: De heer M. Overweg

EcoGroen Advies BV
Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2013)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Heinen, M.A. (2013). 'Actualisatie quickscan natuurtoets De Klashorst, Diffelen'; Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Conceptrapport 13-373. EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding.....	1
1.1	Aanleiding en doelstelling.....	1
1.2	Situatie en beoogde ontwikkelingen	1
1.3	Algemene opzet.....	2
2	Gebiedsgerichte natuurbescherming	3
2.1	Natuurbeschermingswet 1998	3
2.2	Ecologische hoofdstructuur	3
2.3	Effecten op de EHS	5
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied	6
3.1	Toetsingskader	6
3.2	Methode.....	6
3.3	Flora en vegetatie	6
3.4	Vleermuizen.....	7
3.5	Overige zoogdieren	7
3.6	Broedvogels.....	8
3.7	Amfibieën.....	9
3.8	Vissen.....	9
3.9	Overige soortgroepen	9
4	Geraadpleegde bronnen	10
Bijlagen		
I	Wettelijk kader
II	Inrichtingsschets
III	Inventarisatiekaart

Samenvatting en conclusies

Aanleiding en doelstelling

Voorliggende quickscan natuurtoets is uitgevoerd voor de heer M. Overweg in verband met de geplande uitbreiding van camping 'De Klashorst' in Diffelen. In 2006 heeft EcoGroen Advies ook een quickscan natuurtoets uitgevoerd. Het thans uitgevoerde onderzoek betreft een actualisatie, gebaseerd op een dagbezoek op 23 september 2011, gewijzigde inzichten in het gebiedsbeleid in 2013 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en de vigerende gebiedsgerichte natuurbescherming.

Gebiedsgerichte natuurbescherming

Op basis van de ligging en de aard van de ruimtelijke ingrepen wordt ingeschat dat de beoogde plannen geen negatieve effecten hebben op de in de omgeving aanwezige Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten, EHS of belangrijke natuurwaarden buiten de EHS. Een juiste inrichting van het plangebied en geleiding kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het behoud en vergroting van natuurwaarden in het plangebied, de zone ONW en de EHS in de directe omgeving (zie paragraaf 2.3).

Aangetroffen en te verwachten soorten

Onderstaand worden de bevindingen kort weergegeven:

- In het plangebied zijn geen potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Gezien de aard van de plannen en de aanwezigheid van veel groenstructuren in de directe omgeving van het plangebied, wordt niet verwacht dat het plangebied onmisbaar is als vliegroute of foerageergebied. In het plangebied en omgeving blijven (ook in de toekomstige situatie) voldoende alternatieve vliegroutes en foerageergebieden voorhanden;
- Het plangebied is foerageergebied van de strikt beschermde Das. Op een afstand van ca. 350 meter is een recent gebruikte kraamburcht aanwezig en in een naastgelegen bosje is een vluchtpijp aangetroffen;
- In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van verschillende, algemeen voorkomende, laag beschermde, zoogdiersoorten te verwachten;
- In een houtsingel is een steenuilenkast aanwezig. Steenuil heeft hier niet meer recent gebroed. De laatste jaren maakt een spreuwenpaar gebruik van de kast. Nesten van overige jaarrond beschermde broedvogels zijn niet aangetroffen binnen de invloedssfeer van de plannen en deze worden ook niet verwacht. In het plangebied worden uitsluitend algemene broedvogels van houtsingels en bosranden verwacht;
- In het plangebied is voortplanting en overwintering te verwachten van enkele algemene en laag beschermde amfibiesoorten. Overige zwaardere beschermde amfibieënsoorten kunnen op basis van het aanwezige biotoop en bekende verspreidingsgegevens worden uitgesloten binnen de invloedssfeer van de plannen;
- Er zijn geen reptielen of beschermde planten, vissen en ongewervelden aangetroffen en/of te verwachten. Geschikte biotopen voor deze soortgroepen ontbreken.

Vervolgstappen en te nemen maatregelen

- Door middel van het nemen van maatregelen en het dasvriendelijk inrichten van het plangebied (zie paragraaf 3.5) kan het plangebied als foerageergebied behouden blijven en aantrekkelijker worden gemaakt als foerageergebied voor de strikt beschermde Das en zijn vervolgstappen in het kader van de Flora- en faunawet niet noodzakelijk;
- Bij de beoogde plannen verdwijnen mogelijk exemplaren en verblijfplaatsen van algemene en laag beschermde kleine zoogdieren en amfibieën. Het overtreden van verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet is hier voor laag beschermde soorten echter niet aan de orde, omdat automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen geldt;
- Als gevolg van de beoogde plannen zal geen schade optreden bij de nestkast van Steenuil. Het plangebied is al geschikt als broed- en foerageergebied voor steenuilen en de uitbreiding van de camping heeft geen invloed op de leef- en broedmogelijkheden voor Steenuil. De kast is al enige jaren niet meer door Steenuil bewoond;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na eind juli of het onderzoeksgebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Voorliggende quickscan natuurtoets is uitgevoerd voor de heer M. Overweg in verband met de geplande uitbreiding van camping 'De Klashorst' in Diffelen. In 2006 heeft EcoGroen Advies ook een quickscan natuurtoets uitgevoerd (Veeman 2006). Het thans uitgevoerde onderzoek betreft een actualisatie, gebaseerd op een dagbezoek op 23 september 2011 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens (Heinen2011). Vanwege veranderd beleid ten aanzien van de EHS in 2013 is de quickscan natuurtoets nogmaals geactualiseerd. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en de vigerende gebiedsgerichte natuurbescherming.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming. Een toelichting op de genoemde wet- en regelgeving is gegeven in bijlage I.

1.2 Situatie en beoogde ontwikkelingen

De locatie (zie figuur 1) bestaat momenteel uit grasland, houtwallen en -singels, omgeven door bosgebied en kleinschalig cultuurland. Oppervlaktewater is aanwezig in de vorm van de Rheezer waterleiding.

De plannen bestaan uit omvorming en uitbreiding van de bestaande camping naar een natuurcamping met 105 kampeerplaatsen, waaronder 12 trekkershutten. De camping krijgt een groene en natuurlijke uitstraling en is verdeeld in een aantal thematerreinen: een 'kampeertuin', 'boomgaardkamperen', een natuurlijke kampeerweide en een gedeelte nieuwe natuur, dat ingericht wordt als natuurlijk grasland en 'dasvriendelijk' wordt ingericht. In bijlage II is een inrichtingsschets weergegeven.

Figuur 1: Ligging van het plangebied (rood omlijnd). Bron kaartondergrond: Google Earth.

1.3 Algemene opzet

Om inzicht te krijgen in de effecten van de voorgenomen uitbreiding op juridisch beschermde natuurwaarden zijn twee sporen gevolgd:

- Ten eerste is in kaart gebracht welke gebiedsgerichte natuurbescherming uitwerking heeft in het plangebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één locatiebezoek, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen), beschikbare gebiedskennis en bekende ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en gebieden. Daarnaast is beschreven welke maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te kunnen voorkomen en of aanvullend onderzoek ten aanzien van beschermde soorten en/of gebieden nodig is.

2 GEBIEDSGERICHTE NATUURBESCHERMING

2.1 Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000-gebied

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) en Beschermd Natuurmonumenten ondergebracht. Beoordeeld dient te worden of ingrepen of activiteiten in of in de nabijheid van deze gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelen van deze gebieden.

Op 1,7 kilometer van het plangebied bevindt zich het Natura 2000-gebied Vecht en Beneden Regge. Tussen het plangebied en dit dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied bevindt zich onder andere natuurgebieden, agrarisch gebied en infrastructuur.

Beschermd Natuurmonumenten

Beschermd Natuurmonument Karshoek is op twee kilometer afstand het meest dichtbij gelegen Beschermd Natuurmonument. Het Beschermd Natuurmonument valt binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied Vecht en Beneden Regge.

Effectbeoordeling Natuurbeschermingswet

Gezien de afstand van het plangebied tot Natura 2000-gebied en Beschermd Natuurmonument en de lokale aard van de ingreep, kan worden geconcludeerd dat geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden en/of het Beschermd Natuurmonument optreden. Het doen van vervolgonderzoek en/of het aanvragen van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet is dan ook niet noodzakelijk.

2.2 Ecologische hoofdstructuur

Inleiding

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) komt voort uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen de groene contouren van de EHS geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan is, tenzij er sprake is van het ontbreken van reële alternatieven en redenen van groot openbaar belang. Wanneer niet teruggevallen kan worden op het tenzij-gedeelte van het beschermingskader, zal aangetoond moeten worden dat door de plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet significant aangetast worden.

Algemeen

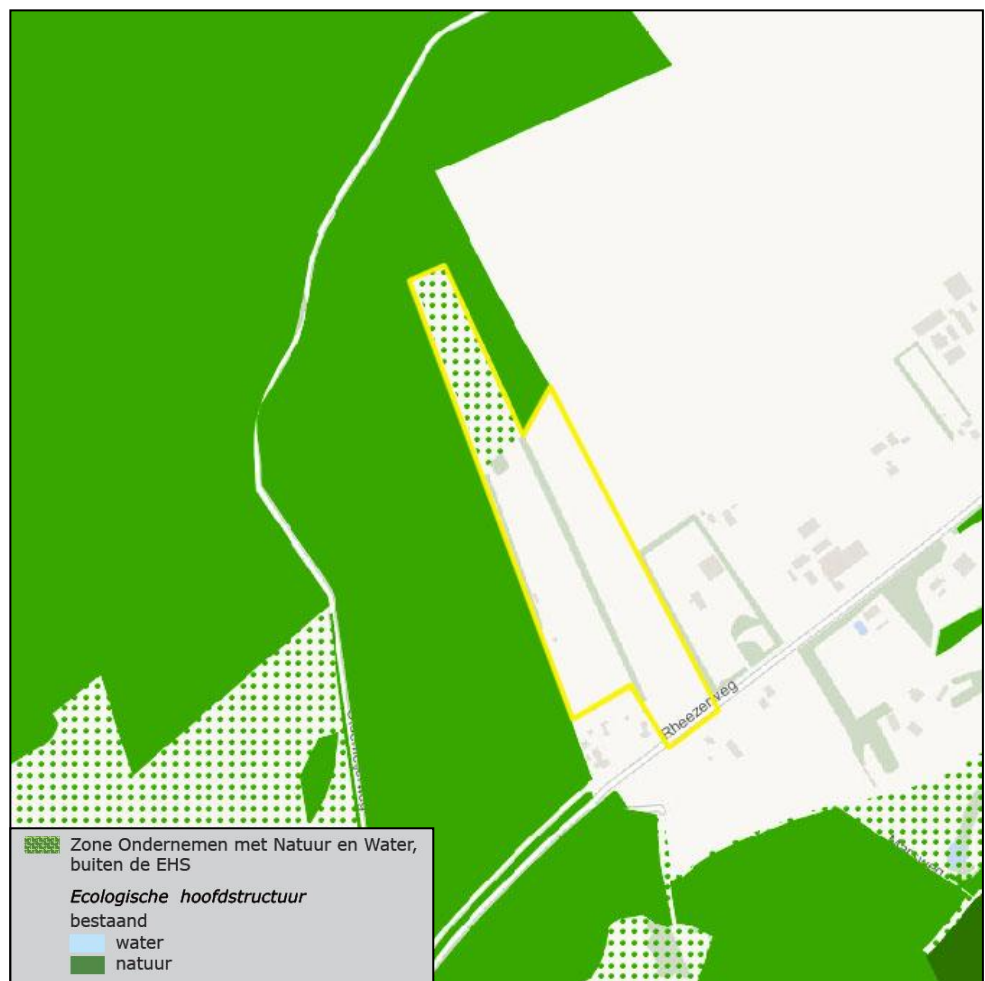
Binnen de provincie Overijssel is het ruimtelijk beleid voor de EHS gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden' van de EHS, waarbij tevens rekening gehouden wordt met de andere belangen die in het gebied aanwezig zijn. De kernkwaliteiten binnen de EHS zijn natuurkwaliteit, landschappelijke kwaliteiten en beleving van rust.

Herbegrenzing EHS

Bij de herbegrenzing van de EHS in juli 2013 hebben Gedeputeerde Staten een standpunt ingenomen over de zogenaamde Groen Blauwe Hoofdstructuur (Provincie Overijssel 2013a,b). Gedeputeerde Staten hebben voor een andere benadering en uitvoeringsstrategie gekozen onder de nieuwe naam 'Zone ondernemen met natuur en water' (ONW). Binnen deze zone is sprake van twee deelgebieden: het deelgebied EHS en het deelgebied buiten de EHS (ONW).

In het deelgebied buiten de EHS gold voor ruimtelijke ontwikkelingen het beleid 'Nee, tenzij'. Het beleid wordt nu 'Ja, mits'. De bestaande functies zijn uitgangspunt voor de bestemmingen in het deelgebied ONW. Nieuwe ontwikkelingen zijn er mogelijk mits ook een kwaliteitsimpuls wordt gegeven aan water, natuur en landschap. Binnen de EHS blijft het 'Nee, tenzij' beleid gelden. Dit betekent dat daar alleen ruimte is voor ruimtelijke ontwikkelingen die te maken hebben met de inrichting en het beheer van de natuur (Provincie Overijssel 2013b).

In figuur 2.1 is de ligging van het plangebied ten opzichte van de 'Zone ondernemen met natuur en water' en de EHS weergegeven. Het noordelijk grasland ligt in de zone ONW en de in het plangebied aanwezige houtwallen liggen niet in de EHS. Het naastgelegen bosgebied is wel onderdeel van de EHS (bestaande natuur). De voorgenoemde plannen in de zone ONW passen binnen de gewenste ontwikkelingen in dit gebied en geven een kwaliteitsimpuls aan de natuurlijke waarden.

Figuur 2. Ligging van de Zone ondernemen met natuur en water en de Ecologische Hoofdstructuur ten opzichte van het plangebied (geel omlijnd). Bron: Provincie Overijssel 2013a.

Natuur buiten de EHS

Het plangebied ligt op een afstand van 600 meter van ganzengebied, dat is gelegen ten zuiden van de Vecht. De dichtstbijzijnde weidevogelbeheergebieden liggen op 1,4 kilometer afstand ter hoogte van De Maat, ten zuiden van Diffelen. Het plangebied ligt buiten de verstoringafstand van weidevogels en ganzen.

De bestaande camping wordt uitgebreid in een gebied waar meerdere recreatiebedrijven aanwezig zijn. Tevens zijn er diverse tussenliggende barrières (wegen) waardoor geconcludeerd kan worden dat er geen aantasting plaatsvindt van de werking van gebieden met specifieke natuurwaarden (ganzengebieden en weidevogelbeheergebieden) die door de provincie Overijssel zijn aangewezen.

2.3 Effecten op de EHS

Er zijn als gevolg van de plannen geen negatieve effecten te verwachten op de EHS.

Een juiste inrichting en geleiding kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het behoud en vergroting van natuurwaarden in het plangebied, de zone ONW en de EHS in de directe omgeving. Hierbij worden de volgende (inrichtings-)maatregelen geadviseerd:

- Het natuurvriendelijk inrichten van het uit te breiden kampeerterrein biedt soorten de mogelijkheid om zich hierin te vestigen en worden de huidige waarden die het gebied thans heeft voor flora en fauna gehandhaafd. Voorbeelden van natuurvriendelijke inrichting zijn het aanplanten van singels met streekeigen plantmateriaal, het aanplanten van fruitbomen en besheesters, het uitvoeren van een hooilandbeheer dat gericht is op soortenrijk grasland, het handhaven van reliëfrijke terreindelen;
- Verlichting dient zo weinig mogelijk te worden aangebracht. In ieder geval niet langs randen van bossen en houtwallen. Er wordt aanbevolen alleen verlichting te gebruiken die naar beneden gericht is en niet het licht verstrooit naar de omgeving;
- Recreatieve uitloop en ontsluitingsverkeer dient te worden geleid over bestaande (bos-) paden en wegen. Het is belangrijk dat recreanten niet overal bos- en natuurgebieden in kunnen gaan vanuit de camping. Geleiding van recreanten en het geven van informatie over de kwetsbaarheid van de natuur binnen en buiten het plangebied is noodzakelijk;
- Om de rust in naastgelegen bosgebieden te behouden is een aanlijngedod voor honden gewenst, dit in overleg met de bosbeheerder.

3 Flora en fauna van het onderzoeksgebied

3.1 Toetsingskader

De Flora- en faunawet (Ff-wet) verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan strikt beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken en bovendien compensatie te realiseren voor verlies van leefgebied of groei- of verblijfplaatsen.

3.2 Methode

Op 23 september 2011 is een veldbezoek in het plangebied uitgevoerd. Tijdens dit bezoek is het gehele plangebied en de directe omgeving onderzocht op het (mogelijk) voorkomen van beschermde (Flora- en faunawet) of bedreigde (Rode Lijst) flora en fauna. Het accent lag op het vaststellen van nesten van jaarrond beschermde broedvogels en verblijfplaatsen van de strikt beschermde Das en het vaststellen van juridisch zwaarder beschermde flora.

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de 'Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet' en de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingreep'. Naast het vaststellen van de (mogelijk) aanwezige beschermde soorten is aandacht besteed aan de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen en de ecologische relatie van het onderzoeksgebied met het omliggende gebied. Daarnaast is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 3 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement, een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

In dit hoofdstuk worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het onderzoeksgebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht. Een toelichting op de beschermingsstatus is gegeven in bijlage I.

3.3 Flora en vegetatie

In het plangebied kunnen verschillende biotopen worden onderscheiden: grasland/gazon, bosranden, houtsingels en een watergang met oeverzone. Het grasland bestaat uit kenmerkende soorten van voedselrijk grasland met onder andere Engels raaigras, Gewone paardenbloem, Kruidende boterbloem en Witte klaver. In de oeverzone van de watergang groeien planten van vochtige en minder voedselrijke omstandigheden als Waterpeper, Moeraswalstro, Egelboterbloem, Gele lis, Waternavel, Gewone brunel, Smalle weegbree, Grasmuur, Schapenzuring, Gewoon duizendblad en Sint Janskruid. De houtsingels hebben een kenmerkende vegetatie van het Berken-zomereikenbos en Eiken-elzenbos met onder andere Zomereik, Zwarte els, Ruwe berk, Hulst, Eenstijlige meidoorn, Lijsterbes en Amerikaanse vogelkers. De ondergroei is verruigd met Grote brandnetel, Akkerwinde en Hondsdraf.

In het plangebied zijn geen beschermde of bedreigde (Rode Lijst) plantensoorten aangetroffen. Op basis van bovenstaande gegevens kunnen beschermde plantensoorten in het plangebied worden uitgesloten, vervolgstappen zijn dan ook niet noodzakelijk.

3.4 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Potentiële verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders etcetera. Binnen het plangebied zijn geen potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in de aanwezige bomen. Bebouwing ontbreekt geheel. Er zijn geen negatieve effecten van de geplande ontwikkelingen te verwachten op verblijfplaatsen van vleermuizen.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute.

In de huidige situatie zijn geen structuren aanwezig die van onmisbaar belang kunnen zijn als vliegroute van vleermuizen. Er worden als gevolg van de plannen geen lijnvormige elementen of bosranden verwijderd. Er zijn geen effecten op vliegroutes te verwachten, mits er geen ver uitstralende verlichting wordt geplaatst in de nabijheid van bosranden en houtsingels. Vleermuizen zijn gebaat bij duisternis op hun vliegroute omdat ze dan minder kwetsbaar zijn voor predatie.

Potentieel foerageergebied

Vleermuizen foerageren op locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen en bomenrijen of boven water. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie. Vermoedelijk is het onderzoeksgebied in de huidige situatie van belang voor foeragerende vleermuizen. Ingeschat wordt echter dat het plangebied niet onmisbaar is omdat er in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is en blijft. Bovendien zal het plangebied ook na uitvoering van de werkzaamheden geschikt blijven als foerageergebied van vleermuizen. Van de plannen zijn dan ook geen negatieve effecten te verwachten op foeragerende vleermuizen.

3.5 Overige zoogdieren

Das

Er is specifiek gelet op het voorkomen van de zwaarder beschermde Das (tabel 3-soort). In het plangebied zijn aanwijzingen voor de aanwezigheid van Das aangetroffen in de vorm van krabsporen in het noordelijk gelegen grasland en een in 2010 gebruikte vluchtpijp in de smalle bosstrook in het noordoostelijk gelegen bosje grenzend aan het plangebied (zie bijlage III). Op ca. 350 meter afstand van het plangebied is een recent gebruikte kraamburcht aangetroffen. Ook zijn er in de omgeving meerdere dassenwaarnemingen bekend (www.zoogdieratlas.nl). Het plangebied is foerageergebied van de nachttactieve Das.

Het is van belang dat er met de uitbreiding en toekomstige inrichting van de camping rekening wordt gehouden met het nachttactieve leven van Das. Dit betekent dat er weinig of geen verlichting in en langs de randen van het plangebied dient te worden aangebracht en voorkomen moet worden dat bosgebieden in de directe omgeving verstoord en buiten de paden betreden worden door recreanten en loslopende honden. Ontsluitingsverkeer dient over bestaande wegen te worden geleid. Door middel van aanplant van heggen, fruitbomen en besheesters en aanleg van ruige graslanden en ruigtestroken kan het plangebied als foerageergebied behouden blijven en aantrekkelijker worden gemaakt als foerageergebied voor Das.

Overige juridisch zwaarder beschermde zoogdiersoorten zijn niet aangetroffen en worden in het plangebied niet verwacht. Geschikt biotoop ontbreekt en er zijn geen waarnemingen bekend.

Laag beschermde soorten

Er is een aantal vaste verblijfplaatsen van laag beschermde, kleine zoogdiersoorten te verwachten of vastgesteld, namelijk van Aardmuis, Veldmuis, Rosse woelmuis, Bunzing, Wezel, Hermelijn, Bosmuis, Dwergmuis, Mol, Gewone bosspitsmuis, Dwergspitsmuis, Egel en Huisspitsmuis. Ook komen Haas en Ree in het onderzoeksgebied voor.

Bij de planrealisatie kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele van deze laag beschermde zoogdieren verloren gaan. Voor bovengenoemde laag beschermde kleine zoogdieren geldt overigens automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze laag beschermde zoogdieren niet aan de orde is.

Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan - indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus). De minst schadelijke periode is september tot december (mits vorstvrij).

3.6 Broedvogels

Aangezien dit een quickscan betreft, is geen volledige broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van het uitgevoerde veldbezoek in combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (verspreidingsatlassen en internet) en expert judgement is echter wel een goede uitspraak te doen over de te verwachten soorten.

Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Flora- en faunawet verstoord of verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn. Dit betreffen de broedvogels Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespandief en Zwarte wouw. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Steenuil

Tijdens het onderzoek is extra aandacht uitgegaan naar de hierboven genoemde soorten. In de houtsingel ter hoogte van de bestaande woning is een steenuilenkast aanwezig. De Steenuil heeft hier al enige jaren niet meer gebroed. De kast wordt al enige jaren bewoond door een spreuwenpaar (meded. eigenaar). Als gevolg van de beoogde plannen zal geen fysieke schade optreden bij deze nestplaats. Het plangebied is al geschikt als foerageergebied voor steenuilen en de uitbreiding van de camping heeft geen of weinig invloed op de leef- en broedmogelijkheden voor Steenuil. Door de geplande aanplant van streekeigen beplanting en het aanleggen van een halfnatuurlijk grasland worden de foeragemogelijkheden voor Steenuil vergroot.

Er wordt zodoende geconcludeerd dat de functionaliteit van de nestplaats en de functionele leefomgeving niet achteruit gaat en dat het voor de geplande uitbreiding niet noodzakelijk is maatregelen uit te voeren voor Steenuil.

Nesten van overige soorten (bijvoorbeeld roofvogels) zijn niet aangetroffen binnen de invloedssfeer van de plannen en worden derhalve ook niet verwacht.

Overige soorten

De houtsingels en bosopstanden in en langs het plangebied vormen geschikt broedbiotoop voor kenmerkende soorten als Goudhaan, Zwarte mees, Kuifmees, Fitis, Tjiftjaf, Zwartkop, Tuinfluiter, Zanglijster, Merel, Roodborst, Winterkoning, Heggenmus, Houtduif, Vink en Groenling. In de oeverzone van de watergang komen broedvogels voor als Wilde eend en Meerkoet. In de graslanden zijn vanwege het intensieve gebruik en kleinschalige karakter geen broedvogels te verwachten.

Alle broedvogels zijn gedurende hun broedseizoen beschermd en mogen in deze

periode niet verstoord of geschaad worden. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor verstoring tijdens de broedseizoenen van een vogel wordt geen ontheffing verleend. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden. Voor de meeste te verwachten soorten kan de periode tussen half maart en eind juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar. Een soort als Houtduif kan zelfs tot half november broedend aangetroffen worden.

Door de uitvoering op te starten buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels, is het mogelijk verstoring of beschadiging van broedbiotopen van vogels te voorkomen. Indien blijkt dat broedvogels afwezig zijn (binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden) is het ook mogelijk om binnen de broedperiode van vogels aan te vangen met de werkzaamheden.

3.7 Amfibieën

Laag beschermde soorten

Binnen de begrenzing van het plangebied is permanent oppervlaktewater aanwezig in de Rheezer Waterleiding. Hier is voortplanting te verwachten van de laag beschermde Gewone pad, Bruine kikker, Bastaardkikker en Kleine watersalamander (tabel 1-soorten). In het plangebied is overwintering te verwachten van Gewone pad, Bruine kikker en Kleine watersalamander. Zij overwinteren in de aanwezige ruigtes, overhoekjes en in de strooisellaag onder de bosopstanden en singels.

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen genoemde laag beschermde amfibieënsoorten geschaad worden bij uitvoering gedurende het voortplantingsseizoen (maart - augustus) en het winterhalfjaar. Voor bovengenoemde laag beschermde amfibieën geldt overigens automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen niet aan de orde is.

Strikt beschermde soorten

Aanwezigheid van strikt beschermde amfibieën is gezien het verspreidingsbeeld en biotoop in het plangebied niet te verwachten.

3.8 Vissen

Er zijn geen beschermde vissen aangetroffen of te verwachten in het plangebied. Het in Veeman (2006) en Crombaghs *et al.* (2002) gemelde Bempje in de Rheezer Waterleiding is sinds 2010 niet meer wettelijk beschermd.

3.9 Overige soortgroepen

Gezien de terreingesteldheid van het onderzoeksgebied en bekende verspreidingsgegevens, kan verder worden geconcludeerd dat er geen reptielen en beschermde dagvlinders, libellen en overige ongewervelden aanwezig of te verwachten zijn in het plangebied.

4 Geraadpleegde bronnen

- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij KNNV.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Crombaghs, B.H.J.M., Berg, N. van den & A.B. Goutbeek (2002). Vissen in Overijssel. Verspreidingsatlas van zoetwatervissen in de stromende en stilstaande wateren in Overijssel. In opdracht van Provincie Overijssel, uitvoering door Buro Natuurbalans Limes Divergens.
- Dienst Regelingen (2009a) Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Dienst Regelingen (2009b) Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- Heinen, M.A. (2011). 'Actualisatie quickscan natuurtoets De Klashorst, Diffelen'; Inventarisatie en beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet. Rapport 11-355. EcoGroen Advies, Zwolle.
- Heusden W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Concept, Versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.
- Hustings, F.J. & J.W. Vergeer (red.), 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels (1998-2000). KNNV-Uitgeverij.
- Krijgsveld, K.L., R.R. Smits, J. van der Winden (2008). Verstoringsgevoeligheid van vogels; Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. Vogelbescherming Nederland & Bureau Waardenburg.
- Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van EZ. Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).
- Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig. Drukkerij Ando, Den Haag.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie LNV, VROM & de provincies (2007). Spelregels EHS. Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS.
- Provincie Overijssel (2000). Atlas van de flora van Overijssel (1975-1998) - concept. Provincie Overijssel, Zwolle.
- Provincie Overijssel (2013a). Zone Ondernemen met natuur en water en begrenzing Ecologische hoofdstructuur Beleidsinformatie, tek.nr. 130083. Vastgesteld door GS d.d. 30 mei 2013. (http://ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.9923.Omgevingsvisie2013-on01_i_NL.IMRO.9923.Omgevingsvisie2013-on01_natuurbeleidskaart.pdf)

Provincie Overijssel (2013b). (<http://www.overijssel.nl/thema's/natuur/actueel/@176823/zone-ondernemen/>)

RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).

Veeman, I. (2006). Natuurtoets uitbreiding camping Klashorst, Duffelen. Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 06-107. EcoGroen Advies, Zwolle.

www.portaalnatuurenlanschap.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdieratlas.nl

BIJLAGEN

BIJLAGE I: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- Een aantal ongewervelden (onder andere *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij Dienst Regelingen. Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn¹ en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EL&I. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur en op www.drloket.nl.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

BIJLAGE II: INRICHTINGSSCHETS

Bron: Arcadis 4 november 2011

BIJLAGE III: INVENTARISATIEKAART

